

JönsJonsgården – Historik

På JönsJonsgården, Signestorp no 5 i Kattarp, en 1800-tals fyrlängad gård med halmtak, vätter den västra porten ut mot gamla Kulla Fälad – och den östra porten leder in mot Kattarps by.

Boningslängan i söder, ett ljusgrönt träbeklätt korsvirkeshus, vill visa hur en nordvästskånsk bostad kunde vara inrättad på 1800-talet.

Stall-längan i väster, delad av Västerporten, med häst- och kostall, drängastuga och huggehus inhyser också tillhörande redskap. På loftet finns samlat en mängd äldre, lättare lantbruksredskap.

Norra loglängan från 1855 innehåller enstaka större lantbruksredskap och fordon från 1800 och tidigt 1900-tal – innan mekaniseringen.

Östra portlängan, delad av österporten, inrymmer "undantaget", nu bostad för gårdens tillsynsfamilj samt gårdens två brandsäkra arkiv – ett för dokument och bilder och ett för gamla textilier.

Mitt på den stenslagda gårdsplanen står ett kastanjetråd, planterat 1961. Det förra sattes 1861 och blev över 100 år.

Trädgården, på södersidan av boningslängan, är inrutad på ursprungligt sätt med fyrkantiga fält med grusgångar emellan, gräsmatta, buxbom, rabatter och kryddgård. En hasselridå med inslag av hägg och kaprifol och en avenbokshäck i norr samt köks- och fruktträdgård. Några av de gamla fruktträden finns fortfarande kvar såsom augustipäron, Åkerö-äpple, citron-äpple och sockerpäron. Hönshus och bikupor finner man också där.

Ryllehuset, byggt 1840, mangelbod, bak- och tvättstuga, i sydvästra hörnet av trädgården, inrymmer den stora tunga handmangeln, maltkvarnen och brygghusgrytan.

Redan på 1700-talet fanns här en fyrlängad gård. Ett par årtal från 1700-talets början finns inskurna i gårdens bjälkar. Man vet att Nils Tygesson 1723 gifte sig med en dotter på gården. År 1761 inlöstes gården från kronan av åbon Nils Olsson. Efter Olssonerna kom tre led Tygesöner: Nils Tygesson, Tyge Nilsson och Nils Tygesson – och länge kallades gården "Tygastället".

Nils Tygesson d.y. började bygga om den gamla 1700-tals gården. Gårdsbyggnaderna byttes successivt ut mellan 1805 och 1855. Östra Portlängan, uppförd i ek-korsvirke, var den första boningslängan och blev sedermera "undantagsstuga", är äldst och uppförd 1805. Den nuvarande boningslängan i söder tillkom 1816 med storstuga, lillstuga och spiskammare kring ugnen. På lösholt över dörren står årtal och datum samt Nils Tygessons och Pernilla Nilsdotters initialer. Sal, tre rum och två kammare tillkom 60 år senare.

På 1820-talet kom Jöns Jonsson från Väsby Hovgård dit för att täcka tak. Han var häradsspeleman och en duktig hantverkare. Han fäste sig vid dottern på stället,

Hanna Nildotter, och 1829 gifte de sig. Svärfar Nils Tygesson överlämnade gården till honom året efter, "krono- och skattehemmanet Signestorp no 5, 1/3 mantal". Jöns Jonsson renoverade nuvarande stallängan i öster 1835 och loglängan i norr 1855. I boningslängan tillkom sal, tre rum och två kammare år 1876. Gården ärvdes 1895 av sönerna Johannes och Nils Jönsson och gick sedan vidare till barnbarnen Georg Jönsson (Leire) och Johan Jönsson.

I ett halvt sekel drevs gården, som ett sidobruk till Hjälmskults Kungsgård, som äldste sonen Johannes Jönsson arrenderade sen 1869 och därefter av Johan Jönsson, Lundsgården. Boningshuset användes som arbetarbostäder, tillsynen var bristfällig och byggnaderna förföll.

Släktföreningen Ebbarp-Signestorp bildades 1949. Intresset för de gamla släktgårdarna vaknade. När Georg Leire pensionerades från ledningen av Asea/Stal Laval, Finspång och bosatte sig i Stockholm tog planerna om restaurering av farfaderns gård, Signestorp no 5, fart. Många familjemedlemmar stödde den tanken. Med i huvudsak intendent Gustaf Åberg, som kulturansvarig, Erik Sönne, som praktiker och Georg Leire, som finansiär, blev JönsJonsgården under åren 1959 – 61 varsamt återställd i det skick och med den inredning, som den hade under tiden omkring 1800 – 1890. Georg Leire bildade Stiftelsen JönsJonsgården med ändamål, att ge kommande släkten en bild av en bondgård under 1800-talet i denna bygd. I Stiftelsens styrelsen ingår till lika delar representanter för Släktföreningen och för Helsingborgs kommun, Skånes Hembygdsförbund och Helsingborgs Museum.

Gården förklarades som byggnadsminne år 1991.

Till QR-kod 2019.

Marianne af Ugglas